

Düşük Çevre Kirliliği Standartları Olan Çelik Üreticisi Ülkeler Nezdinde Yürürlüğe Konulması Olası AB Gümrük Vergisi Tarifesi Uygulaması

Ahmet Cangüzel Taner

Fizik Yüksek Mühendisi

Fizik Mühendisleri Odası (canguzel.taner@gmail.com)

Avrupa Birliği AB global ısınma ve küresel iklim değişikliği problemleri çözümü projeksiyonları çerçevesinde oldukça iddialı sayılan dünya karbondioksit emisyonlarının azaltılması ve önlenmesi politikası yürütmektedir. Aynı zamanda Avrupa Birliği, mavi gezegenin sürdürülebilir ekolojik denge sistemi ilkelerinin korunması perspektifleri doğrultusunda ödün vermeyen bir AB çevre kirliliği standartları stratejisi izlemektedir. Ancak, Avrupa Birliği global çelik ithalatçıları şimdilik AB vergi reformu düzenlemesi dışında tutulmaktadır. Böylece, AB küresel demir çelik ithalatçıları karbon vergisi ödemeksizin ithalat işlemlerini sürdürmektedir. Avrupa Birliği karbon fiyatı kapsamında yürürlüğe girmesi olası AB sınır vergisi (border taxes) tarifeleri uygulaması çalışmalarının ise planlanan hedefe ulaşılması açısından olumsuz etkisi bu yazı içeriğinde ele alınmaktadır.

Avrupa Birliği AB ([European Union](#) - EU) 2050 yılı sera gazı emisyonları oranını 1990 yılındaki düzeyinin altına kadar %80 seviyesinde indirilmesini hedeflemektedir. Ancak, hedefe ulaşılması bağlamında sadece emisyon miktarının yaklaşık yarısının düşürülmesi yönünde uygun bir rota takip edilebilmiştir. Sera gazı emisyonlarının dizginlenmesi, sınırlandırılması, kontrol ve denetim altına alınması ilkeleri çerçevesinde yeniden düzenli bir yol izlenmesi bakımından **Avrupa Parlamentosu** ([European Parliament](#)), karbon üreten firmalar maliyetleri rakamlarının yükselten bir planı 15 Şubat 2017 tarihinde gündemine almıştır. Gündeme alınan karbon fiyatı artırılması programı, **AB** ithal ürünleri menşeli emisyonların vergilendirilmesi için düzenleme yapılması çağrılarını da harekete geçirmektedir. Yapılması tasarlanan yeni **AB** karbon gümrük vergisi tarifesi ise küresel karbondioksit emisyonları miktarlarının azaltılması ve limitlenmesi perspektifi açısından olumlu kabul edilmekle birlikte global ticari savaş başlatılması olasılığını da doğurmaktadır. En son yürürlüğe giren **Avrupa Birliği** vergi reformları ile birlikte karbondioksit emisyonlarını düşüren firmalar nezdinde **AB** karbon fiyatı üzerinden mali destek fonları ve finansal sübvansiyonlar sağlanması da öngörülmektedir. Yine aynı **AB** vergi reformları paketi içeriğinde **Avrupa Birliği** çimento ürünleri ithalatları vergilendirilmesi konusu ilk kez karbon sınır vergisi kapsamına dahil edilmektedir. **AB** karbon fiyatlandırma sistemi çerçevesinde en ağır yükü taşıyan demir ve çelik üreticisi şirketleri işletmelerinin reform paketi dışında tutulması ise haksızlık olduğu savunulmaktadır. Diğer taraftan, dünyanın en büyük çelik üreticisi **ArcelorMittal** Firması Başkanı **Lakshmi Mittal**, Şubat 2017'de karbon vergisi hususundaki önerisini sunmuştur. Ayrıca, Amerika genelinde sunulan karbondioksit vergisi önerileri de destek bulmaktadır. Yine Şubat 2017 tarihinde Amerika'da Cumhuriyetçi Parti önceki Hazine Bakanları **James Baker** ve **George P. Shultz**'un olduğu bir grup da **ABD** sınırlarında tüm ithal ürünlerine benzer karbon vergisi tarifeleri uygulanması yönünde vergi teklifi paketi hazırlamıştır.

Vergi reformu paketlerini destekleyen çevreler, teklif edilen öneriler yoluyla karbon vergileri hedefine yönelik çarpıkların ve aksaklıkların düzeltilmesi amacı güdüldüğünü açıklamaktadır. **AB** vergi tarifesi yenilikleri doğrultusunda Avrupa çelik üreticisi firmalar işletmelerinin karbon emisyonu miktarı tonu başına 30 euro € (32 dolar \$)

kadar ödeme yapması planlanmaktadır. Ancak, Avrupa Birliği ülkelerine demir çelik ürünleri satışları gerçekleştiren yabancı menşeli firmalar ise yeni AB vergi reformu düzenlemesi gereğince bir kuruluş dahi vergi ödemeyecektir. Söz konusu Avrupa Birliği demir çelik ürünleri ithalatları kapsamında eşdeğer AB vergi tarifesi uygulanması da soruna adil bir çözüm yolu olarak görülmektedir. Zengin ülkeler kulübü Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Teşkilatı ([Organization for Economic Cooperation and Development - OECD](#)) finans uzmanlarından Jean Chateau, probleme çözüm yolu olarak görülen dış kaynaklı çelik üreticileri mamulleri üzerinden yürürlüğe girecek AB vergi tarifesinin olumlu olacağını işaret etmekle beraber çok büyük sorunlar oluşturacağı da ileri sürülmektedir.

Aşağıdaki resimde düşük çevresel standartları olan bir küresel çelik sanayi kolunun oluşturduğu yoğun çevre ve hava kirliliği gösterilmektedir.

Kaynak: [The Economist](#) Dergisi

AB çelik ürünleri ithalatları çerçevesinde karbonun nasıl bir yöntem ile hesap edileceği de sözü edilen en büyük problemlerden birini teşkil etmektedir. Bu durum son derece kompleks olan farklı kaynaklardan üretilen çok sayıdaki metal parçacıklarından meydana gelen çelik levhalar için bile kolay sayılmamaktadır. Bazı dünya çelik üreticisi ülkeler mevzu bahis ürünler hakkında detaylı bilgi vermeyi dahi reddetmektedir. Amerika Birleşik Devletleri [George Washington Üniversitesi \(George Washington University\)](#) bilim insanlarından Prof Dr Michael Moore da kurallar yerel işletmelere uygulanmadığı takdirde yabancı firmalara getirilen bir yöntemin ise [Dünya Ticaret Örgütü \(World Trade Organization – WTO\)](#) sistemi hükümleri ile ters düşme ihtimalini vurgulamaktadır. Uygulanması olası politikaların çevresel etkisi de abartılmaktadır. Düşünce Kuruluşu [Deutsche Institut für Wirtschaftsforschung \(DIW\) Berlin](#) ekonomi uzmanları tarafından yürütülen bir çalışma da şimdiye kadar bozulan ve aksayan ticaretin sınır vergisi olmaksızın AB karbon fiyatı yükselmesi olasılığının ise çok düşük olduğu sonucuna varılmıştır. Öte yandan, sınır vergileri uygulamasının küresel çevre kirleticisi üreticileri sayılan ülkeler üzerinde bir baskı unsuru yaratması ihtimali de görülmemektedir. Ayrıca, yürürlüğe

girmesi olası sınır vergileri ile birlikte ticaret uzmanlarının korkulu rüyası olan vergi tarifesi savaşlarının alevlenmesinin muhtemel olduğu **Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (European Bank for Reconstruction and Development)** üst düzey danışmanlarından **Chris Beauman** tarafından belirtilmektedir. Ortaya çıkacak durumun lobi gruplarınca yerli sanayi korunması yönünde çarpıtılması ihtimali doğurması da göz önünde tutulmaktadır. **AB** ve **ABD**, Çin ile çelik ürünleri gümrük vergileri konusunda politik misilleme sürecine doğru zaten sürüklenmiş konumda bulunmaktadır. Uygulanacak karbon tarifesi, global hava kirliliği meydana getiren ülkeleri ulusal sıkı çevre yasal düzenlemeleri yönünde yol almalarını sağlamaktan ziyade çok daha riskli duruma doğru itecektir. Küresel karbon fiyatı, dünya sınır vergileri uygulanmasına göre çok daha büyük global ekonomik kârlar, kazançlar ve gelirler temin etme perspektifleri beklentisine karşın uluslararası yakın işbirliği iklimi sağlanmasını gerektirmektedir. Sonuçta, küresel ticaret savaşları macerası ile istenilen hedeflere ulaşılması ise son derece yersiz ve olanaksız kabul edilmektedir.

Kaynaklar:

- Kuzey Kutbu Küresel Isınma ve İklim Değişikliği Nedeni ile Kuzey Buz Denizi Buzulları Erimesi Perspektifleri, Ahmet Cangüzel Taner, **Fizik Mühendisleri Odası** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2011.
- Çevre Dostu Temiz Enerji Kaynakları Teknolojileri Projeksiyonları ve Küresel Çevreci Yenilenebilir Enerji Kaynakları Yatırımları, Ahmet Cangüzel Taner, **Fizik Mühendisleri Odası** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2011.
- Küresel Sıcaklık Artışları, Küresel Sıcaklık Ölçümleri ve Küresel Isınma, Ahmet Cangüzel Taner, **Fizik Mühendisleri Odası** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2011.
- Amerika Birleşik Devletleri Kaliforniya Eyaleti Temiz Enerji Kaynakları Politikaları, Emisyon Üst Sınırı ve Ticareti Eylem Planları, Ahmet Cangüzel Taner, **Fizik Mühendisleri Odası** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2011.
- Kanada Karbondioksit Vergisi Uygulaması, Ahmet Cangüzel Taner, **FMO** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2011.
- Avustralya Karbon Emisyonları Vergilendirmesi, Ahmet Cangüzel Taner, **FMO** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2011.
- ABD** Kömüre Dayalı Elektrik Santralleri Karbon Salımları ve Karbondioksit Emisyonları Bertaraf Edilmesi Projeksiyonları, Ahmet Cangüzel Taner, **Fizik Mühendisleri Odası** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2012.
- Küresel Isınma ve Küresel İklim Değişiklikleri Nedenleri Arasında Sayılan Küresel Karbondioksit Emisyonları Yok Edilmesi Teknolojileri Maliyetleri, Ahmet Cangüzel Taner, **Fizik Mühendisleri Odası** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2012.
- Doğa Dostu Temiz Fosil Yakıtlı Elektrik Santralleri Geliştirilmesi Kapsamında Karbon Yakalama ve Karbon Tutma **CCS** Teknolojileri Perspektifleri, Ahmet Cangüzel Taner, **Fizik Mühendisleri Odası** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2012.
- Karbon Yakalama ve Depolama (**Carbon Capture and Storage**) **CCS** Teknolojisi Kapsamında Son Yapılan Küresel Bilimsel Araştırma ve Geliştirme (**AR-GE**) Faaliyetleri, Ahmet Cangüzel Taner, **FMO** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2012
- Küresel Sera Gazı Emisyonları Kapsamında Rekor Düzeylere Ulaşan Global Karbondioksit Emisyonları Ölçümleri, Ahmet Cangüzel Taner, **Fizik Mühendisleri Odası** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2013.
- Amerika Birleşik Devletleri Kömür Kullanan Termik Santraller ve Yeni Çevre Kirliliği Yasal Düzenlemeleri Perspektifi, Ahmet Cangüzel Taner, **Fizik Mühendisleri Odası** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2013.

- Dünya İş ve Kurum (Siyah Karbon) Kökenli Çevre Kirliliği ile Global Isınma ve Küresel İklim Değişikliği Mekanizması Bilimsel İlişkisi, Ahmet Cangüzel Taner, **FMO** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2013.
- Amerika Birleşik Devletleri Appalaş (Appalachian) Bölgesi Kentucky, West Virginia Eyaletleri Kömür Madenciliği Sektörü Ekonomik Sorunları, Ahmet Cangüzel Taner, **Fizik Mühendisleri Odası** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2013.
- Global Karbondioksit Konsantrasyonları Artmasıyla Küresel İklimsel Değişimler Sonucu Okyanusların ve Denizlerin Asitlenmesi Sorunları, Ahmet Cangüzel Taner, **Fizik Mühendisleri Odası** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2013.
- Avrupa Birliği (**AB**) Emisyon Ticareti Sistemi (**EU ETS**) **AB** İklim Politikası ve Global Karbon Ticareti Perspektifleri, Ahmet Cangüzel Taner, **Fizik Mühendisleri** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2013.
- ABD** Enerji Politikaları Değişimi Sürecinde Küresel Isınma ve Global İklim Değişikliği Sorunları ile ilgili Yeşil, Doğa Dostu ve Çevreci Son Gelişmeler, Ahmet Cangüzel Taner, **FMO** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2013.
- Global Karbondioksit Emisyonları Limitlenmesi, Kontrol ve Denetim Altına Alınması için Dünya İklim Değişiklikleri Eylem Planları ve Küresel Projeler, Ahmet Cangüzel Taner, **FMO** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2014.
- ABD** Çevre Koruma Ajansı **USEPA** Yeni Emisyon Düzenlemesi ile Küresel İklim Değişikliği Durdurulması Mücadelesi ve Amerika Kömür Eyaletleri Kasım 2014 Senato Seçim Sonuçları Olası Etkileri, Ahmet Cangüzel Taner, **FMO** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2014.
- ABD** Küresel Isınma ve Global İklim Değişikliği Politikaları Çerçevesinde Dünyanın En Kirlili Fossil Yakıtı Kömür Kullanan Elektrik Santralleri Projeksiyonları, Ahmet Cangüzel Taner, **FMO** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2014.
- Küresel İklim Değişikliği Eylem Planları Yoluyla Global Karbondioksit Emisyonları Sınırlandırılması ve Denetim Altına Alınması Projeksiyonları, Ahmet Cangüzel Taner **Fizik Mühendisleri Odası** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2014.
- Avrupa Birliği **AB** Küresel Sera Gazı Emisyonları Dizginlenmesi Doğrultusunda Hüküm Süren Global Doğa Dostu, Çevreci ve Yeşil Liderlik Tutkusu Perspektifi Ahmet Cangüzel Taner, **FMO** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2014.
- Çin'in Yüksek Ekonomik Büyüme Hızları Bağlamında Gelişen Küresel Ekolojik Sorunlar Karşısında Ulusal Yeni Çevre Kirliliği Yasal Düzenlemeleri Perspektifi Ahmet Cangüzel Taner, **FMO** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2014.
- ABD** Düşük Karbon Teknolojileri Geçiş Süreci Zarfında Birleşik Devletler Çevre Korunma Ajansı **US EPA** Yeni Temiz Hava Yasal Düzenlemeleri Uygulamaları, Ahmet Cangüzel Taner, **FMO** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2015.
- Dünya Karbondioksit Emisyonları Yok Edilmesi Teknolojileri Uygulamaları ve Yasal Düzenlemeleri Gelişmeleri Işığında Olası **BM** 2015 Paris İklim Anlaşması, Ahmet Cangüzel Taner, **Fizik Mühendisleri Odası** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2015.
- Kyoto Protokolü Sonrası Olası **BM** 2015 Paris İklim Anlaşması Dünya Karbondioksit Emisyonları Artışları ve Yok Edilmesi Teknolojileri, Ahmet Cangüzel Taner, **FMO** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2015.
- Avrupa Ülkeleri Belli Başlı Başkentleri **Amsterdam, Brüksel, Londra, Paris** Hava Kirliliği Artışları ile İnce Partikül ve Azot Dioksit Riski Perspektifleri, Ahmet Cangüzel Taner, **Fizik Mühendisleri Odası** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2016.
- The Economist** Dergisi, (18 Şubat 2017 – 24 Şubat 2017).

Fizik Mühendisleri Odası FMO Resmi İnternet Sitesi:

www.fmo.org.tr/_yayinlar/faydali-bilgiler